

راهنمای عملی مربیان
در برنامه ها و فعالیت های
نودگان ۵ تا ۶ سال

مؤلفان :

محمد نفریه، لیلا ولی زاده، آزاده خاکی

سرشناسه	: نفریه، محمد، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای عملی مربیان در برنامه‌ها و فعالیت‌های کودکان ۵ تا ۶ سال/مؤلفین محمد نفریه، لیلا ولی‌زاده، آزاده خالقی؛ با همکاری مؤسسه آموزش نیروی انسانی شهید مهدوی.
مشخصات نشر	: تهران: دانش آفرین، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۳۶۰ ص.: جدول.
شابک	: 978-600-6999-69-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
پادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۵۰-۳۵۸.
موضوع	: آموزش پیش‌دبستانی
موضوع	: Education, Preschool
شناسه روده	: ولی‌زاده، لیلا، ۱۳۵۸ -
شناسه اثر	: خالقی، آزاده، ۱۳۵۹ -
شناسه روده	: مؤسسه آموزش نیروی انسانی شهید مهدوی
رده بندی کلاس	: ۱۳۹۷ ۲/۷۷۳/۲ LB1۱۴۰
رده بندی دیویی	: ۳۷۲/۲۱
شماره کتابشناس ملی	: ۵۳۱۹۱۰۷

۶۶۹۱۳۱۲۰ - ۶۶۹۱۳۱۲۱ (۰۲۱)
۸۸۹۹۵۱۸۱ - ۸۸۹۹۵۱۸۲ (۰۲۱)
۰۹۱۲۶۸۶۸۰۵۵ - ۰۹۱۲۴۷۰۰۳۳۹

انتشارات
دانش آفرین

عنوان:

راهنمای عملی مربیان در برنامه‌ها و فعالیت‌های کودکان ۵ تا ۶ سال

ناشر: دانش آفرین

مؤلفان: محمد نفریه، لیلا ولی‌زاده، آزاده خالقی

با همکاری: مؤسسه آموزش نیروی انسانی شهید مهدوی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

نوبت ویرایش: اول

شمارگان: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۳۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۹۹-۶۹-۲ ISBN : 978-600-6999-69-2

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

۸ مقدمه

۱۱ کلیات

۱۲ فنّ تعلیم و تربیت چیست؟

۱۳ چرا تعلیم و تربیت اهمیت دارد؟

۱۴ تئوری‌ها و رویکردهای مختب تعلیم و تربیت کدام‌اند؟

۱۷ فصل اول: رویکردها و تئوری‌های آموزش، پس از دبستان

۲۲ تئوری‌های مربوط به رشد

۲۳ تئوری‌های اجتماعی- فرهنگی

۲۳ تئوری‌های اجتماعی- رفتاری

۲۴ تئوری‌های انتقادی

۲۵ تئوری‌های پساساختارگرایی

۲۷ رویکرد مונته سوری

۳۸ رویکرد "های اسکوپ" یا رویکرد سازندگی

۴۵ رویکرد رژیو امیلیا

۵۰ رویکرد آموزشی والدورف: سر، دست‌ها و قلب

۵۳ رویکرد رشد‌گرا و خلاقیت محور

فصل دوم: آموزش پیش از دبستان در سایر کشورها.....	۵۹
۱- کره جنوبی.....	۶۱
۲- ژاپن.....	۶۷
۳- فنلاند.....	۶۸
۴- سوئد.....	۷۱
فصل سوم: در آموزش کودکان پیش از دبستان به دنبال چه اهدافی هستیم؟ ...	۷۵
هدف اول: پرورش مهارت‌های جسمی حرکتی.....	۷۶
هدف دوم: پرورش روحیه و رفتار عاطفی.....	۷۷
هدف سوم: پرورش مهارت‌های ذهنی.....	۷۷
هدف چهارم: پرورش صفات اخلاقی و رفتارهای اجتماعی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی.....	۷۹
هدف پنجم: انس با قرآن و علاقه به یادگیری آن.....	۸۰
هدف ششم: پرورش ذوق هنری و زیبایی‌شناسی.....	۸۱
هدف هفتم: تقویت حس دینی و علایق مذهبی.....	۸۱
هدف هشتم: پرورش هویت ملی.....	۸۲
هدف نهم: پرورش مهارت‌های زبان فارسی.....	۸۳
هدف دهم: ارتقای سطح بهداشت و ایمنی.....	۸۵
هدف یازدهم: آشنایی با محیط زیست و علاقه و انس با طبیعت و حفظ آن.....	۸۶

فصل چهار: اصول آموزش و پرورش کودکان پیش از دبستان.....	۱۱۵
فصل پنجم: روش‌های آموزش و پرورش پیش از دبستان.....	۱۲۵
بازی.....	۱۲۷
هنر.....	۱۳۷
حرکات موزون.....	۱۳۸
موسیقی.....	۱۳۹
نمایش.....	۱۴۱
هنرهای تجسمی (نقاشی، کولاژ، کاردستی و...).....	۱۴۹
قصه‌گویی.....	۱۵۴
شعر.....	۱۶۰
سایر روش‌های آموزش و پرورش پیش از دبستان.....	۱۶۳
آزمایش.....	۱۶۳
روش مشاهده.....	۱۶۴
گردش علمی.....	۱۶۶
الگوپذیری.....	۱۶۷
احترام و تکریم کودک.....	۱۶۸
سخنرانی (توضیحی).....	۱۷۰

۱۷۰	حل مسئله
۱۷۲	پرسش و پاسخ
۱۷۴	استفاده از منابع دیداری و شنیداری
۱۷۶	رسانه‌ها (رادیو، تلوویزیون، سینما، مجله‌ها و...)
۱۷۸	مجله‌ها
۱۸۱	فصل ششم: ویژگی‌های کودکان ۵ تا ۱۰ سال
۱۸۹	رشد اجتماعی و عاطفی (۵-۶ سالگی)
۱۹۱	رشد شناختی و دانش عمومی (۵-۶ سالگی)
۱۹۳	رشد جسمی، سلامت و مراقبت از خود (۵-۶ سالگی)
۱۹۵	رشد کلامی (۵-۶ سالگی)
۱۹۷	فصل هفتم: وظایف و ویژگی‌های ایده‌آل برای مربیان مراکز پیش دبستانی
۲۰۰	ویژگی‌های مربیان
۲۰۴	عناوین کلی وظایف مربیان
۲۱۲	شرح وظایف مربیان در رابطه با شیوه‌های رفتار با کودکان
۲۳۳	آموزش

فصل هشت: چیدمان فضا، تجهیزات و استانداردهای فیزیکی مراکز آموزشی	
پیش از دهان.....	۲۴۹
ویژگی بخش‌های مختلف فضای مراکز پیش از دبستان:.....	۲۵۴
فصل نهم: ضرورت و اهمیت ارتباط مربیان مرکز با خانواده کودکان.....	۲۶۹
پیوست‌های فصل نهم.....	۲۸۶
فصل دهم: محتوای آموزشی مناسب برای کودکان پیش از دبستان.....	۲۹۳
عناوین کلی مفاهیم قابل ارائه برای کودکان.....	۲۹۵
ویژگی‌های محتوای آموزشی استاندارد برای خردسالان.....	۲۹۶
فصل یازدهم: ارزیابی از یادگیری کودکان پیش از دبستان.....	۳۰۳
پیوست‌های فصل یازدهم.....	۳۳۴
منابع.....	۳۵۰
منابع داخلی.....	۳۵۰
منابع خارجی.....	۳۵۵
منابع اینترنتی.....	۳۵۸

بسمه تعالی

همکار گرامی و فرهیخته‌ی ارجمند

با سلام و تحیات الهی

رشد، توسعه و بالندگی هر جامعه در طول تاریخ بشری، در گرو سعی و تلاش هوشمندانه و مستمر معلمان است و آموزش و پرورش به عنوان مهم‌ترین نهاد برای تربیت و آموزش جامعه به ثمر می‌آید و محل شکوفا شدن استعداد های نسل‌های آینده است؛ بنابراین جای تعجب نیست که بسیاری از کشورهای جهان، تمامی سعی و تلاش خود را در جهت شکوفایی و تربیت نسل‌های آموختنی و پرورشی به کار می‌بندند.

کتاب حاضر با توجه به اهمیت توانمندسازی معلمان کشور و افزایش صلاحیت‌های حرفه‌ای آنان در مؤسسه آموزش نیروی انسانی شهید مهدوی به زیور طبع آراسته شد. تألیف این کتاب و سایر کتب راهنمای تدریس در دوره‌های آموزش ابتدایی، متوسطه اول و دوم حاصل تلاش مؤلفین کتب درسی است که در حوزه نظر و عمل به فرایند یاددهی-یادگیری اشراف عملی داشته و شناخت عمیق‌تری به نیاز معلمان دارند و راه‌حل‌های آن را بهتر می‌دانند که در مجموعه کتب راهنمای تدریس به آن پرداخته‌اند.

وجه تمایز محتوای کتب تألیف شده:

۱- رویکرد اصلی محتوا، توانمندسازی است. معلمان با مطالعه و بهره‌گیری از آن نه صرفاً با دانش نظری بلکه با مهارت‌های عملی برای ایفای نقش اساسی در کلاس درس آشنا می‌شوند.

۲- در فرآیند طراحی مدل و الگوی کتب تولید شده سعی گردیده تا ضمن مطالعه همه محصولات مشابه در سطح کشور، یک الگوی متمایز و مؤثر تدوین و تنظیم شود.

۳- به منظور قوام بخشی به تولید الگو و مدل متمایز، گروه تألیف از بین نویسندگان

آگاه به حوزه برنامه‌ریزی درسی و مجرب در مدیریت کلاس‌داری تشکیل شد تا با آگاهی از نیازهای واقعی معلمان و با مشارکت ایشان تألیف کتب صورت پذیرد.

۴- رویکرد حاکم بر محتوا بجای دانش محوری به فرآیند محوری و دانش پداگوژی بنا نهاد شد. فرض بر این است که عمده معلمان تنها نیازمند به دانش تخصصی نیستند و مهم‌تر از آن به روش‌های آموزش، شیوه‌های ارزشیابی، مهارت‌های تفکر، درگیر کردن و برگرداندن دانش‌آموزان (پداگوژی) نیازمندند.

۵- اعتبارسنجی توسط سرگرمای آموزشی قبل از مرحله آماده‌سازی چاپ، از جمله فرآیندی است که مجموعه حاضر تحت عنوان راهنمای تدریس را شامل می‌شود. رویکردهای جدید آموزش و پرورش، اهداف و سیاست‌های نظام تعلیم و تربیت که در تألیف کتب به آن توجه شده اعتبارسنجی فاصله بین طراحی و نیاز معلمان را به حداقل رسانده است.

بدیهی است که آگاهی و درک عمیق برنامه درسی توسعه معلمان، اولین و ضروری‌ترین نیاز برای توسعه کیفی آموزش به شمار می‌آید. البته هر امری نمی‌تواند از مزیت‌های فراوان به دور از اشکال و کاستی نخواهد بود. انتظار می‌رود معلمان گرامی ضمن مطالعه و کاربرست مطالب در جهت غنای این مجموعه مساعدت نموده و نظرات و طرح‌ها را به دست‌های خویشتن را ارایه نمایند.

بنابراین نقد و نظرات همکاران محترم را هدیه‌ای ارزشمند تلقی نموده و در بازنگری و بازسازی مطالب بهره‌گیری خواهیم نمود.

مؤسسه آموزش نیروی انسانی شهید مهدوی